

Tohjulstraktoren Motostandard ble en slager i Norge på 1960-tallet. Traktoren for norske forhold, reklamerte importøren. For en gjeng entusiaster i Romsdal er Motostandard svært viktig når de arbeider for å ta vare på sin lokale landbrukshistorie.

■ Nosbygda, mellom Molde og Eide, er hjemmet til en traktorklubb med flere entusiastiske medlemmer, og som har en spesiell samling som delvis står lagret i en kalkgruve. Her er det mye historie, og man finner sjeldne traktorer som Normag, Guldner, Lanz og Amac. Men dominerende i samlinga i Nosbygda Traktoravslag er den tyske Motostandard, som også er kjent under navnet Gutbrod.

Det begynte som en klubb som skulle passe på at hverdagslandbrukshistorie ikke havnet på

skraphaugen. Å samle en blanding av maskiner som reflekterer landbruksutviklinga i bygda, er ideologien til klubben, forteller formann Odd Arne Halaas. Klubben har 12 medlemmer, som alle har en eller flere traktorer.

–Vi organiserer et treff hvert år og hjelper hverandre med tekniske saker og opplysninger, og sist men ikke minst har vi det veldig artig med å hjelpe hverandre. Det er viktig å ta fri fra hverdagslige gjøremål av og til, og skru litt på traktorer og bruke dem på jorden virker veldig avstressende. Her i klubben skal vi aldri være sure, sier han.

Snerten maskin

Noen medlemmer har samlet seg oppe på et småbruk og skal prøve ut noen Motostandarder som har blitt restaurert den siste vinteren. Graset er grønt, og det er på tide å luften doningene. Stig Heimen vikler en startsnor rundt svinghjulet. Ett forsøk, og traktoren

SVEVENDE: Med tilkoplede frontvogn har føreren en luftig arbeidsplass.

Motostandard – for den norske

bonden

TRAKTORAVL: Å speile landbrukshistoria i bygda er målet til Nosbygda Traktoravslag, forteller entusiastene Einar Robert Naas (t.v.), Cato Husby, Odd Arne Halaas og Stig Heimen.

Fakta om Motostandard

I 1926 startet maskiningeniør Wilhelm Gutbrod i Ludwigsburg, Tyskland, Standard Fahrzeugfabrik. De produserte motorlåsmaskiner på lisensavtale med den sveitsiske fabrikanten Rapid. Etter hvert ble det også laget små lastebiler og spesialtraktorer, og et slikt produkt var traktoren Farmax, en redskapsbærer med motor og sete helt bak på traktoren. Mange redskaper som var laget til tohjulstraktorer, ble brukt på Farmax med litt tilpasning. Motoren var

en tosylindret, totakts bensinmotor fra Gutbrod.

I mellomtiden flyttet produksjonen til Bühringen ved Saarbrücken. Gutbrod produserte også en vanlig traktor - ND-25 - med MWM-motor, men den ble bare laget i et lite antall. Til og med 1963 ble mange typer tohjulstraktorer og slåmaskiner produsert under navnet Motostandard. Mange av traktorene ble eksportert, blant annet til Frankrike og USA. I hjemlandet Tyskland ble ikke tohjulstraktorene til

Motostandard noen stor salgssuksess.

På verdensmarkedet minket interessen for tohjulstraktorer, og i 1974 kjøpte Gutbrod, Bungartz Peschke, og fokuserte stort sett på kommunaltraktorer og redskaper. Etter å ha kjøpt opp en amerikansk gressklipperprodusent i 1990, fikk Gutbrod tilgang til det store amerikanske markedet, og deretter ble selskapet en del av MTD Products i Cleveland, USA.

Motostandard i Norge

NORSK: En av grunnene til Motostandard sin norske suksess var at det var et rikt utvalg av norske redskaper å få tak i til traktoren.

går. Det er en Motorstandard av type Super U-10 fra 1960, med en Mag fire-takts bensinmotor.

Det finnes også typer som har vært utstyrt med en totaktsmotor fra egen fabrikk, men stort sett er det Mag som gir traktoren de nødvendige hestene. Traktoren er koplet til en kardangvogn, kraftuttaket sørger for at vogna også trekker på bakhjula og sammen med trepunkt og hydraulikk er dette en allsidig traktor. Heimen, som kjører store anleggsmaskiner i yrkessammenheng, mener at denne traktoren var langt forut for sin tid. Enkelt oppbygd, driftssikker og grei å bruke. En snerten maskin. Dette forklarer at Motostandard brukte en puma i logoen.

Allsidig i skogen

Fordelen med Motostandard var at man kunne kjøpe veldig mye norskbygde redskaper til traktoren. Det var nok grunnen til at så mange valgte å kjøpe Motostandard. Pakken med traktor og noen redskaper var en billig løsning på småbruk med flere behov.

Einar Robert Naas, som eier en U-10 utstyrt med belter, forklarer at hans Motostandard med vinsj på kraftuttaket er en allsidig skogsmaskin, som er ypperlig å bruke når man må krysse ei myr.

– Jeg bruker ofte traktoren med slepe-

drag når jeg skal dra ved ut fra skogen. Denne klarer seg overalt og er suveren i veiløst terreng, forteller han.

Beltene ble produsert i Norge, av Owren. Stålplater på 40 centimeter er bundet sammen med kjettinger. Styrringa skjer ved hjulutkoplingen som man betjener med to spaker. Stig Heimen har originale brosjyrer fra 1969, og der blir eieren av en nykjøpt maskin varslet om at dette ikke er noen bulldoser, men en forholdsvis liten maskin som stiller i konkurranse med og kan overta for hesten. Den samme brosjyren sier om traktoren at «marktrykket ikke er større enn en skiløper»!

Ryddes vekk

En maskin som er veldig artig å kjøre, er en type U-10 med frontvogn. Føreren nesten svever i lufta bak traktoren og betjener den med en lang spak. En fin løsning for dem som trenger en traktor til transportoppgaver rundt på gården. Mange av frontvognene av denne typen ble produsert av Dalen, Lid Jarnindustri, men frontvogna i Nosbygda er laget av Orkel. Det er mulig å montere et grep for lessing av jord og gjødsel, men da må traktoren være utstyrt med hydraulikk.

Det er ikke tilfeldig at Nosbygda Traktoravslag har flere traktorer fra

SUPER: Motostandard Super U-10 er traktoren for norske forhold, ble det påstått i brosjyren.

■ De første Motostandard-traktorene kom til Norge på 1950-tallet. Importøren var L.O.G. i Oslo, og en del Motorstandard-traktorer ble solgt gjennom Felleskjøpet. En av grunnene til at Motostandard/Gutbrod ble populære i Norge var at de hadde en rekke modeller, fra små til store. I tillegg ble det laget mye redskaper til Motostandard i Norge.

Motostandard. Felleskjøpet i bygda var forhandler for tyskeren, og på 1960-tallet solgte traktoren godt.

– Det er overraskende mange redskaper og traktorer som fortsatt står i fjøs og uthus, men nesten ingen vet om det. Når gårder blir solgt eller overtatt, er det ofte at nye eiere rydder og kaster mange verdifulle historiske redskaper, men vi skal ikke klage, for vi har vært heldige og fått tak i mange fine Motostandard-traktorer, sier Robert.

Nosbygda Traktoravslag sin ideologi er å samle på traktorer som de finner i sitt eget område, men av og til tillater de seg å reise litt lenger dersom det skulle dukke opp noe som passer veldig godt inn i samlingen.